

Korupční kauzy spojené s vojenským převratem v Republice Myanmarský svaz

Stručné shrnutí syžetů exemplárních kauz s korupčním pozadím. Tento textový materiál vznikl pro potřeby výzkumné skupiny projektu TI ČR „NETworkingové, Vzdělávací a INvestigativní Aktivity zajišťující vitální funkce občanských struktur usilujících o podporu transparentnosti a demokratické integrity v Myanmaru a mimo něj v roce 2022“. Zachycuje kauzy, k jejichž investigaci, publikaci a následným advokačním činnostem přispíval mezinárodní tým v roce 2022, jde o pracovní materiál zpřístupněný veřejnosti.

Ondřej Cakl
Transparency International Česká republika, o.p.s.
2022

TRANSITION

Pět syžetů

Při práci v JV Asii se česká pobočka TI ČR seznamuje s řadou kauz s korupčním pozadím (privatizace veřejného zájmu, praní špinavých peněz, zakrývání koncových majitelů a budování systémů schránkových firem, zneužívání pravomoci či postavení apod.). V tomto stručném shrnutí upozorníme na některé typické nálezy z roku 2022, které ilustrují korupční aspekty neúspěšného vojenského převratu v Myanmaru. Současně zachycují typické prvky a postupy vojenské junty ve snaze finančně a technicky zajistit chod armádní mašinerie dopouštějící se bezprecedentního násilí na vlastních obyvatelích a zločinů proti lidskosti s genocidními rysy.

Nejde vždy o dokončené investigativní kauzy a publikace, neboť hledání informací v otevřených zdrojích (open source intelligence) má své přirozené limity. Některé případy zatím čekají na šetření orgány činnými v trestním řízení příslušných států, včetně členských států EU.

Výčet si rozhodně neklade nárok na úplnost popisu kauz roku 2022. Brání tomu samotný způsob, jak se povědomí o kauzách dostává k nám, tj. z prvotních investigací výzkumníků v JV Asii a rešerší otevřených zdrojů. Zde uvádíme syžety, které se týkají práce naší pobočky a mají určitý typický znak: např. vazby armádních firem na zahraniční a schránkové společnosti, porušování evropského zbrojního embarga, napojení armádních struktur na obchod s narkotiky, nejasnou účast evropských zbrojních firem na dodávkách pro barmské vojenské síly (tatmadaw) apod.

1. Aktivity Dynasty Group v Myanmaru, Bělorusku a Německu

Dynasty Group of Companies je zvykový název pro společnost, která zprostředkovává nákupy pro myanmarské vojenské síly (tatmadaw). Firma ani konsorcium tohoto názvu v Myanmaru registrovány nejsou. Subjekt, který ve skutečnosti aktivity právně zaštiťuje, je registrován v Singapuru jako Dynasty Excellency Pte Ltd. Jediným akcionářem je dr. Aung Moe Myint. Tato osoba je současně honorárním konzulem Myanmaru v Bělorusku a také reprezentantem Běloruské obchodní komory v Myanmaru. Společnost Dynasty obchoduje se zbraněmi z Běloruska průkazně od roku 2013 (doklady v Distributed Denial of Secrets). Do Barmy dodala vrtulníky Mi 17, náhradní díly, nebo raketové systémy Kvadrat-M SAM. Nakupovala pro tatmadaw také německé turbovrtulové cvičné letouny Grob G 120P, a to od roku 2015. V roce 2017 dodávala barmské armádě společnost Grob náhradní díly k těmto letounům. Existuje podezření, že na ně byly instalovány zaměřovací systémy pro ničení měkkých cílů a že spolupráce pokračovala i po převratu v roce 2021.

Závěr: je třeba vyšetřit, zda je dodržováno evropské embargo na vývoz zbraní a materiálu dvojího určení do Myanmaru.

Prvotní rešerše: duben 2022

Další zdroje informací:

<https://www.irrawaddy.com/news/burma/yan-gon-businessman-acts-as-go-between-for-belarus-arms-sales-to-myanmar-military.html>

2. Srbské zbraně v rukou barmských ozbrojených složek

Podle zprávy zvláštního pověřence OSN pro Myanmar Thomase Andrewse z 22.2.2022 došlo mezi barmskou juntou k potvrzení objednávek munice, kterou používají letouny Jak 130 a

helikoptéry Mi 24. Tyto stroje se používají při operacích proti civilnímu obyvatelstvu Svazové republiky Myanmar. Zcela průkazně, podle zmíněné zprávy, došlo k dodávce munice 9.2.2021. Podle zpráv Balkan Investigative Reporting Network (BIRN) a Center for Investigative Journalism in Serbia (CINS), které se opírají o dokumenty srbského Ministerstva obchodu, turismu a komunikací, však na začátku roku 2021 došlo k dodávkám raket také v lednu 2021. Ministerstvo udělilo licence na dodávky vojenského materiálu po zahájení vojenského převratu ještě minimálně ve čtyřech případech, a to pro společnosti JNJ Export Import, Sloboda Cacak a Zenitprom.

Závěr: Srbsko prokazatelně porušilo Arms Trade Treaty, kterou ratifikovalo v roce 2014 a která zakazuje dodávat zbraně, u nichž existuje podezření, že budou použity k represím civilního obyvatelstva uvnitř zemí, které je nakupují.

Prvotní rešerše: duben 2022

Další zdroje informací:

<https://reliefweb.int/report/myanmar/enabling-atrocities-un-member-states-arms-transfers-myanmar-military-ahrc49crp1>

<https://balkaninsight.com/2022/02/22/serbian-rockets-sent-to-myanmar-even-after-2021-coup/>

<https://rs.n1info.com/english/news/european-parliament-condemns-serbia-over-arms-to-myanmar/>

3. Kauza Schiebel se vrací

Průzkumné drony Camcopter S-100 nakoupila tatmadaw prostřednictvím společnosti Miya Win International Limited už v roce 2019. Přestože jak armáda, tak rakouský výrobce Schiebel se od nákupu distancovaly, prokázalo se, že drony byly používány k vojenský účelům (a v tom smyslu se jednalo o porušení embarga EU na vývoz materiálu dvojího užití do Myanmaru). V únoru 2021, po zahájení převratu v Myanmaru, vypravila ruská společnost Gorizont zásilku s náhradními díly a testovací maketou dronu. Gorizont mj. vlastní licenci na výrobu dronů Camcopter. V samotné zásilce ale byly součástky označené původními šaržemi a značkami Schiebelu.

Dlouholetou kauzou se v roce 2022 během interpelací vlády zabýval i rakouský parlament, avšak dotazovaná ministerstva (Ministerstvo obrany, Ministerstvo pro digitalizaci a ekonomické záležitosti, Ministerstvo evropských a zahraničních věcí) odmítla odpovědnost, snažila se prokázat, že vyšetřování kauzy nespadá do jejich pravomocí a že postrádají právní titul pro zjišťování informací o dodávkách materiálu dvojího užití z Rakouska do Myanmaru. Závěr: Existuje důvodné podezření, že rakouský výrobce sofistikovaných dronů i nadále dodává své výrobky juntě v Myanmaru. Pro vyřizování jejich poptávek jsou využívány zprostředkující firmy z Ruské federace. Je tedy možné, že je i nadále porušováno evropské embargo na vývoz zbraní a materiálu dvojího určení do Myanmaru.

Prvotní rešerše: únor 2022

Další zdroje informací:

<https://myanmar-now.org/en/news/un-expert-calls-for-eu-investigation-into-austrian-firm-that-sold-drones-to-myanmar>

4. Korupční vazby mezi thajskými a barmskými politiky

V září 2022 probleskla zahraničními médii zpráva, že bylo podáno trestní oznámení na thajského senátora Upakit Pachariyankunga pro podíl na výrobě a distribuci drog. Dříve, než se kauza roztočila, bylo interně toto trestní oznámení staženo, a senátor Pachariyankung je stále na svobodě. Naopak, při protidrogovém zátahu thajské policie byl za podíl v této trestné činnosti zadržen do vazby dr. Tun Min Latt, někdejší důstojník myanmarských leteckých sil.

Pachariyankunga a Latta spojuje dlouholeté obchodní partnerství, neboť jako společníci zaregistrovali v roce 2000 firmu Myanmar Allure Group Co., Ltd., která se následně podílela na stavbě a provozu ilegálního kasina v příhraniční oblasti Tachileik v Šanském státu (Chan State, Myanmar). Latt je také zainteresován ve společnosti Star Sapphire Group, která juntě slouží jako vehikl pro rozsáhlou obchodní činnost, často za hranicí zákona.

Závěr: Barmská junta má průkazné vazby na některé nejvyšší činitele thajského režimu a podílí se na černém obchodování s narkotiky.

Prvotní rešerše: září 2022

Další zdroje informací:

<https://www.justiceformyanmar.org/stories/min-aung-hlaings-family-assets-caught-in-thai-drug-raid>

5. Praní peněz v síti firem mezi Myanmarem a Austrálií

V červenci vydala společnost Mallee Resources Limited (MRL), jež je obchodována na Australské burze cenných papírů (Australian Stock Exchange), prohlášení, že odprodává svou dceřinou společnost Bright Mountain Resources Ltd., a to Myanmarští společnosti Myanmar Airways International, dceřinné firmě společnosti 24 Hour Mining. Máme tu tedy prodej jedné dceřinné společnosti jiné dceřinné společnosti. Cena je stanovena na 10,2 milionu dolarů. MRL tímto korkem prodává svá poslední aktiva v Myanmaru.

Netypické na transakci je to, že prodávaná BRM má aktuálně na účtech hotovost ve výši 12 milionů dolarů. Za deset milionů tedy MAI nakoupí milionů dvanáct. Další podivnou vlastností transakce je to, že oněch 12 milionů získala BRM tak, že odprodala podíl v další firmě, a sice Baldwin Mine společnosti Win Myint Industries, kterou ovládá Lo Hsing Han, jeden z nejmocnějších barmských drogových magnátů, který se ocitl na sankčním seznamu USA už v roce 2008.

Samotná MRL čelí zákazu, aby byla relokována její aktiva prostřednictvím Australské banky ANZ. MRL tedy nemůže hotovost z účtů Bright Mountain Resources převést jinam (ale může BRM prodat).

Junta přitom v dubnu 2022 nařídila postupný převod všech zahraničních měn na domácí měnu kyat, aby zpomalila inflaci. V tom kontextu MRL přijme tedy 10 milionů dolarů z prodeje od MAI, prakticky dojde k repatriaci této částky do Austrálie. Současně získá juntou ovládaná letecká společnost MAI firmu, která má na účtu 12 milionů od mafiánské společnosti facilitující pro armádu zisky z prodeje narkotik.

Závěr: Junta používá sofistikované postupy k navigování finančních toků přes západní finanční struktury, aby maximalizovala jejich výnos a zabránila jejich monitoringu a blokování. Její operace nesou některé znaky praní špinavých peněz. Strukturu dceřiných firem konglomerátů, které jsou na juntou napojeny, je třeba institucionálně analyzovat a znemožňovat její využití pro financování zločinů proti lidskosti.

Prvotní rešerše: červenec 2022

Další zdroje informací:

<https://static1.squarespace.com/static/5dfc4510ad88600d53f93358/t/603bffb546b5cf505a2efc8a/1614544829031/PWYP+Extracting+the+truth+about+the+Bawdwin+mine+-+Brief+-+FINAL.pdf>

